

Statsrevisorernes sekretariat
Christiansborg
DK-1240 København K
statsrevisorerne@ft.dk

9. marts 2021
J.nr. 2021-1252

Finansministerens redegørelse vedr. Statsrevisorernes beretning nr. 7/2020 om indsatsen for at undgå statsansattes besvigelser

Statsrevisorerne har bedt om en redegørelse for de foranstaltninger og overvejelser, som Beretningen om indsatsen for at undgå statsansattes besvigelser giver anledning til.

Indledningsvist vil jeg kvittere for Rigsrevisionens beretning og Statsrevisorernes bemærkninger, som udgør et godt grundlag for at forbedre indsatsen for at undgå besvigelser i staten.

Ministeriernes styringsrammer i forhold til tilrettelæggelse af forretningsgange og intern kontrol

Jeg noterer mig, at Rigsrevisionen finder, at de fleste ministeriers styringsrammer er mangelfulde i forhold til at forebygge, at statsansatte kan begå besvigelser ved indkøb og ved udbetalinger af tilskud og løn. Jeg noterer endvidere, at Rigsrevisionen finder, at ministeriernes tilsyn med virksomhedernes interne kontrol ikke giver et tilstrækkeligt overblik over, om kontrollerne i forbindelse med administrationen af tilskud, indkøb og løn fungerer hensigtsmæssigt i forhold til at forebygge ansattes mulighed for at begå svig.

Jeg bemærker dog, at Rigsrevisionen finder, at Finansministeriet har opdateret ministerieinstruksen med relevante beskrivelser af ministeriets interne kontrol og risikostyring, samt ved at have et departementalt tilsynssetup, hvor relevante interne kontroller løbende efterprøves.

Jeg finder det positivt, at Rigsrevisionen fremhæver Finansministeriet som værende det første ministerium, der i 2018 gennemførte et større ”risikoafdækningsprojekt”, som omfattede kortlægning og vurdering af risici samt interne kontroller. Projektet blev drevet af departementets interne tilsynsfunktion, der bl.a. har til opgave at understøtte ministeriets risikostyring og overvågning af kontroller. Tilsynsfunktionen

foretager også selv efterprøvning af kontrolmiljøet og sikrer opfølgning på observationer og anbefalinger, herunder tilsyns- og revisionsbemærkninger.

Rådgivning og vejledning

Vedr. pkt. 27-30 Ministerieinstrukser

Jeg noterer mig, at Rigsrevisionen vurderer, at der generelt har manglet viden i ministerierne om, hvad kravet (beskrivelser af hovedelementerne i ministeriets interne kontrol og risikostyring) i regnskabsbekendtgørelsen betyder, og hvordan det kan implementeres i ministeriernes instrukser og interne procedurer.

Jeg kan i den sammenhæng oplyse, at Økonomistyrelsen i juni 2020 udgav en vejledning om finansiel intern kontrol, som konkret skal hjælpe ministerier og institutioner til at indrette kontrolsystemerne, så de afspejler en vurdering af væsentlighed og risici. Økonomistyrelsen vil endvidere fremadrettet styrke sin vejledning og rådgivning på området og oprette en rådgivningsfunktion om implementering af gode kontrolmiljøer i statslige institutioner. Økonomistyrelsen har i efteråret 2020 afviklet en række webinarer om intern kontrol, tilsyn og risikostyring for ledere og medarbejdere i statslige institutioner med ansvar for kontrolmiljø, tilsyn eller risikostyring. I 2021 igangsættes endvidere tværstatslige netværk, som skal danne ramme for videndeling på tværs af statslige institutioner om indsatsen for styrket kontrol og tilsyn.

Jeg kan desuden oplyse, at Økonomistyrelsen i 2021 igangsætter et arbejde med at udvikle e-læringskurser om intern kontrol, tilsyn og risikostyring til udvalgte ledelsesniveauer i centraladministrationen samt budget- og regnskabsansvarlige. Formålet er at styrke viden om roller og ansvar samt om det gældende regelsæt på området.

Jeg kan endelig oplyse om, at Økonomistyrelsen i 2021 forventer at udgive reviderede vejledninger om udarbejdelse af ministerie-, virksomheds- og regnskabsinstruks samt vejledning om lønkontrol. De reviderede vejledninger styrker beskrivelsen af forretningsgangene ved intern kontrol, herunder lønkontrolplanen.

RejsUd

Vedr. pkt. 38 Funktionsadskillelse i RejsUd

Rigsrevisionen konstaterer, at standardopsætningen i rejsesystemet RejsUd understøtter en betryggende systemunderstøttet funktionsadskillelse i processen mellem personer, der varetager henholdsvis kontrol og godkendelse af en rejseafregning. Rigsrevisionen finder dog, at systemet lokalt kan anvendes på en måde, så en rejssende kan godkende egne rejser og udlæg. En sådan lokal anvendelse af RejsUd bør altid følges af kompenserende kontroller i virksomhederne.

Jeg kan oplyse, at Økonomistyrelsen har bestilt en ændring til RejsUd med forventet implementering i første kvartal i 2021, der sikrer, at der systemmæssigt spærres for, at man som rejsende kan komme til at godkende sin egen afregning, på trods af at der allerede har været to personer inde over godkendelse af afregningen. Denne ændring vil minimere behovet for kompenserende kontroller i de enkelte virksomheder.

Vedr. pkt. 54 Lokaladministratorer i RejsUd

Jeg noterer mig, at Rigsrevisionen finder, at det er vigtigt, at Finansministeriet informerer brugerne af de fællesstatslige it-systemer om mulige kompenserende kontroller for at imødegå risici fra bl.a. rollen som lokaladministrator.

Økonomistyrelsen er ved at udarbejde en vejledning om nødvendige kontroller på tværs af de systemer, der afleder udbetalinger, det vil sige for systemerne: RejsUd, IndFak, Navision Stat, Nemkonto og SKB/OBS. Vejledningen har fokus på netop kontrol af privilegerede brugeres adgang og adfærd, samt kontrol af generel funktionsadskillelse på tværs af systemerne. Vejledningen forventes offentliggjort på Økonomistyrelsens hjemmeside i første kvartal i 2021.

IndFak

Vedr. pkt. 41-42 Funktionsadskillelse i IndFak

Rigsrevisionen konstaterer, at standardopsætningen understøtter, at hverken faktura eller indkøbsordre kan godkendes af en enkelt person alene. Systemet giver dog virksomhederne mulighed for at fravælge standardopsætningen og derved tilside-sætte funktionsadskillelsen. Systemet giver desuden mulighed for, at virksomhederne kan tilrettelægge deres lokale indkøbsproces således, at enkelte medarbejdere kan udarbejde og godkende indkøbsordrer inden afsendelse til leverandøren uden yderligere kontrol efter modtagelse af faktura og dermed uden behov for at involvere andre personer i indkøbet. En sådan lokal anvendelse af IndFak bør altid følges af kompenserende kontroller i virksomhederne

Jeg kan oplyse, at Økonomistyrelsen tidligere har implementeret en systemmæssig tvungen funktionsadskillelse i IndFak, der sikrer, at der altid er mindst to personer involveret i godkendelse af en faktura (august 2020). Tilsvarende gælder der krav om to personer for en oprettelse af en ordre (juni 2020), såfremt der for ordren er valgt autogodkendelse af den tilhørende faktura, på tidspunkt for varemottagelse af ordren.

Supplerende har Økonomistyrelsen bestilt en ændring til IndFak med forventet implementering i første kvartal i 2021, der sikrer, at der systemmæssigt spærres for, at den sidste person, der godkender en faktura, kan være sammenfaldende med den sidste person, der har varemottaget. Dette uanset om der allerede tidligere har været

mindst to forskellige personer involverede i den samlede disponering og godkendelse for fakturaen. Denne seneste ændring vil yderligere minimere behovet for kompenserende kontroller i de enkelte virksomheder.

Vedr. pkt. 66 Lokaladministratorer i IndFak

Jeg bemærker, at Rigsrevisionen finder, det er vigtigt, at Finansministeriet informerer brugerne af de fællesstatslige it-systemer om mulige kompenserende kontroller for at imødegå risici fra bl.a. rollen som lokaladministrator.

Som nævnt ovenfor under bemærkninger til pkt. 54, så er Økonomistyrelsen ved at udarbejde en vejledning om nødvendige kontroller på tværs af systemer, herunder også IndFak. Vejledningen forventes offentliggjort på Økonomistyrelsens hjemmeside i første kvartal i 2021.

SLS

Vedr. pkt. 43 Funktionsadskillelse i SLS

Rigsrevisionen konstaterer, at der i SLS er systemmæssig funktionsadskillelse ved indtastning og godkendelse af lønudbetalinger. Systemet er dog karakteriseret ved, at der skal foretages manuelle kontroller i sagsbehandlingen, fordi der ikke er opsat en systemmæssig spærring til at sikre, at ikke-godkendte lønudbetalinger standses.

Jeg kan oplyse, at Økonomistyrelsen i 2020 igangsatte en udvikling i SLS, som vil standse hele lønnen til en person, hvis der ligger ikke-godkendte indtastninger. Denne nye funktionalitet vil afskaffe behovet for en manuel kontrol og planlægges sat i drift så hurtigt som muligt i 2021.

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen
Finansminister